

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Tekniikka haltuun tarinan voimalla

Teknistä aihetta käsittelevän sanomalehtijutun toimittaminen naislukijaa
kiinnostavasti

Hanna Vierumäki

Kulttuurialan opinnäytetyö
Viestinnän koulutusohjelma
Medianomi (AMK)

TORNIO 2010

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	8
2.1 Lukijahaastattelut ja lähdekirjallisuus	8
2.2 Tärkeimmät peruskäsitteet	9
2.3 Kalajokilaakso sanomalehtenä	11
3 SANOMALEHTIJUTTujen TOIMITTAMINEN	13
3.1 Haastateltavien valinta	13
3.2 Haastattelujen toteuttaminen	14
3.3 Juttujen kirjoittaminen naislukijoita ajatellen	16
4 NAISLUKIJAT HALUAVAT TARINOITA	18
4.1 Raskas aihe kevenee personoinnilla	18
4.2 Paras otsikko kertoo tulevasta	19
4.3 Kuvan viestittävä jutun sisällöstä	20
4.4 Sulava teksti ja tarinamaisuus tehoavat	22
5 POHDINTA	23
LÄHTEET	26
LIITTEET 1 - 4	28

TIIVISTELMÄ

Vierumäki, Hanna 2010. Tekniikka haltuun tarinan voimalla. Teknistä aihetta käsittelevän sanomalehtijutun toimittaminen naislukijaa kiinnostavasti.

Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Kulttuuriala. Viestinnän koulutusohjelma. Sivuja 31. Liitteitä 4.

Tutkin opinnäytetyössäni, kuinka toimittaa teknistä aihetta käsittelevä sanomalehtijuttu naislukijoita kiinnostavasti. Työni tavoitteena on selvittää, millä keinoilla naislukijan kiinnostuksen saa herätettyä sellaista lehtijuttua kohtaan, jonka aihe heitä ei normaalisti kiinnostaisi. Olen jakanut työni kahteen päälukuun. Ensimmäisessä luvussa kerron toimittamieni sanomalehtijuttujen työprosessista sekä niistä keinoista, joilla pyrin houkuttelemaan naislukijat tarttumaan juttuihin. Toisessa pääluvussa käsitelen tekemieni lukijahaastattelujen tuloksia ja vertaan niitä omiin pyrkimyksiini ja media-alan kirjallisuuden ohjeisiin.

Toiminnallisen opinnäytetyöni tuotososuus koostuu neljästä toimittamastani lehtijutusta, jotka julkaistiin Kalajokilaakso-sanomalehdessä syksyllä 2009. Jokainen toimittamani lehtijuttu käsittelee teknistä aihetta. Olen pyrkinyt kirjoittamaan jutut niin, että ne kiinnostaisivat naislukijoita. Valitsin kuusi eri-ikäistä naislukijaa, jotka lukivat juttuni. Haastattelin lukijat ja tein heidän kommenttiansa, omien havaintojeni ja media-alan kirjallisuuden ohjeiden pohjalta johtopäätöksiä siitä, millä keinoilla naislukijat saa kiinnostumaan teknistä aihetta käsittelevästä lehtijutusta. Valitsin tämän aiheen opinnäytetyökseni, koska haluan oppia toimittamaan sanomalehtijuttuja, jotka sopivat monenlaisille kohderyhmille.

Opinnäytetyöni osoittaa, että toimittajan tulee verhoilla tekniikka sitä käsittelevässä sanomalehtijutussa hieman piiloon, mikäli haluaa naislukijan kiinnostuvan jutusta. Lehtijutun otsikon ja kuvan tulee viestiä jutun sisällöstä, mutta ne eivät saa säikäyttää naislukijaa. Tekniikkaa ei saa täräyttää naislukijan silmille kylmästi, vaan aihetta on kevennettävä. Tarinan voimalla myös tekninen aihe saa naislukijan pauloihinsa.

Asiasanat: Viestintä, journalismi, sanomalehti, henkilöhaastattelu, asiahaastattelu.

ABSTRACT

Vierumäki, Hanna 2010. Capturing technical issues with a story. Editing a newspaper article discussing a technical topic for female readers.

Bachelor's Thesis. Kemi-Tornio University of Applied Sciences. Business and Culture. Degree Programme of Media Arts. Pages 31. Appendix 4.

I research in my Thesis how to edit a newspaper article dealing with a technical topic to make it interesting for female readers. My aim is to investigate what kind of means an editor can use to make female readers read a newspaper article the topic of which does not normally interest them.

I have divided my work into two main chapters. In the first chapter I deal with the working processes of my newspaper articles and the means that I used to make female readers interested in my articles. In the second chapter I go through the results from the reader interviews that I conducted. I compare the results with my own efforts and with the pieces of advice found from media literature.

The output part of this Thesis consists of four articles that I have edited. The articles are published in Kalajokilaakso-newspaper in the autumn of 2009. Every article that I have edited deals with a technical topic. I wrote the articles with the aim of making them interesting for female readers. I chose six women from different age groups who read my articles. I interviewed them and on the basis of their comments, my own observations and the guidelines that I found from media literature I drew conclusions concerning the means that make female readers interested in an article that is about a technical topic. I chose this case as my Thesis because I wanted to learn to edit newspaper articles that are suited to many kinds of target groups.

My Thesis shows that an editor needs to hide some of the technical aspect from an article if he or she wants that female readers will get interested in that article. The article's title and picture must send a message about the content of the article, but they should not scare a female reader away. The editor must not yield up the technical aspect directly at the readers' faces. The editor needs to somehow pave the way for the technical topic. Female readers can also be captivated by a technical topic by using a story as a driving force.

Key words: communication, journalism, newspaper, character interview, issue interview.

1 JOHDANTO

Toiminnallinen opinnäytetyöni koostuu teososasta ja kirjallisesta raportista. Työni teososaan kuuluu neljä Kalajokilaakso-sanomalehteen kirjoittamaani lehtijuttua. Kaikki jutut käsittelevät teknisiä aiheita. Olen pyrkinyt kirjoittamaan jutut niin, että ne kiinnostaisivat naislukijoita. Luetin toimittamani sanomalehtijutut valitsemillani lukijoilla tehdäkseeni havaintoja siitä, onnistuinko tavoitteissani. Puran opinnäytetyössäni toimittamieni sanomalehtijuttujen työprosessin sekä tekemäni puolistrukturoidut lukijahaastattelut auki. Tavoitteenani on selvittää, minkälaisiin johtopäätöksiin olen työni, lukijahaastattelujen sekä media-alan kirjallisuudesta löytämieni ohjeiden perusteella päätenyt sen suhteen, miten toimittaa teknisiä aiheita käsittelevistä sanomalehtijutuista naislukijoita kiinnostavia. (Vilka & Airaksinen 2003, 65.)

Toimitin teknisiä aiheita käsittelevät sanomalehtijutut syksyllä 2009. ”Vanhat huonekalut heräävät henkiin” julkaistiin 21. lokakuuta 2009 (liite 1), ”Vesuri sopii naisenkin käteen” 28. lokakuuta 2009 (liite 2), ”Sallinen ei valmistu työttömäksi” neljäs päivä marraskuuta 2009 (liite 3) ja ”Naiseus onkin automyyjän valttikortti” julkaistiin 11. marraskuuta 2009 (liite 4). Haastattelin juttujani varten neljää, eri tavoin teknisesti taitavaa naista. Haapavetinen Minna Jylänki valikoitui haastateltavaksi hänen huonekalujen kunnostustaitonsa ansiosta, kalajokinen Maire Perander metsänhoitoharrastuksensa takia, kalajokinen Hanne-Mari Sallinen maanmittaustekniikan opiskelijana ja automyyjänä toimiva ylivieskalainen Katja Kulmala miesvoittoisen alansa johdosta.

Olen työskennellyt opintojen ja muiden töiden ohella freelance-toimittajana vuodesta 1999 lähtien. Olen kirjoittanut työurani aikana juttuja hyvin erilaisista aiheista sanomalehtiin. Olen aina pyrkinyt tekemään jutun otsikosta huomiota herättävän ja yrittänyt sillä tavalla saada lehden lukijat kiinnostumaan jutusta ja myös lukemaan sen. Lisäksi olen kiinnittänyt huomiota siihen, että tekstini olisi elävää ja sitä olisi miellyttävä lukea. En ole kuitenkaan perehtynyt siihen, miten saisin jutun kiinnostamaan sellaista lukijaa, jota jutun käsittelemä aihe ei normaalisti kiinnostaisi. Kiinnostuin tutkimaan asiaa nimenomaan teknisiä aiheita käsittelevien sanomalehtijuttujen ja naislukijoiden kautta.

Oli alusta asti selvää, että toimittaisin sanomalehtijutut juuri Kalajokilaakso-sanomalehdelle. Olen työskennellyt lehden toimituksessa aiemmin ja tulen työskentelemään siellä jatkossa. Tämän takia olen kiinnostunut palvelemaan Kalajokilaakson lukijoita. Päätoimittaja Seppo Kangas otti jutut mielellään lehden julkaistavaksi. Sopimukseen ei liittynyt mitään muita ehtoja kuin että juttujen sisällössä toteutuisi hyvä lehtimiestapa eli noudattaisin Suomen Journalistiliiton laatimia journalistin ohjeita (Suomen Journalistiliitto 2009).

Etsin kaikki huolella valitsemani haastateltavat käsiini syksyn aikana. Halusin kiinnostavia ihmisiä, joiden tarina tai tekninen osaaminen sävähdyttävät. Toteutin jutut loka-, marraskuun aikana, jolloin myös palautin jutut. Ne julkaistiin keskiviikkoisissa suurjakelunumeroissa peräkkäin.

Valitsin tämän aiheen opinnäytetyökseni, koska halusin selvittää, miten sanomalehtijutun saa toimitettua niin, että aihe kiinnostaisi myös sellaisia lukijoita, joita aihe ei normaalisti kiinnostaisi. Tarkoitukseni on tulla siten paremmaksi toimittajaksi ja kyetä palvelemaan mahdollisimman laajaa lukijakuntaa. Kirjallisen raporttini fokus on lukijahaastatteluissa, joiden tulokset vaikuttavat selvitykseni johtopäätöksiin merkittävästi. En ole huomionnut työssäni lehtijuttujen taitollista puolta, koska Kalajokilaakso-lehden toimittajilla ei ole normaalisti mahdollisuutta vaikuttaa oman juttunsa taiton suunnitteluun.

Tutkimustehtävänäni on selvittää, mitä sanomalehtitoimittajan on syytä huomioida toimittaessaan teknistä aihetta käsittelevää sanomalehtijuttua, kun juttu pyritään suuntaamaan nimenomaan naislukijoille. Tavoitteenani on vastata ainakin seuraaviin tutkimuskysymyksiin: "Millainen merkitys on sanomalehtijutun personoinnilla, rakenteella ja otsikoinnilla?", "Minkälaiset kuvat vetoavat naisiin sanomalehtijuttujen yhteydessä?", "Minkälainen kirjoitustyyli puree naislukijoihin?" sekä "Millaisia eroja on sanomalehtijutun eri elementtien toimivuudessa suhteessa ei naisikäryhmiin?".

Kerron raportissani niistä menetelmistä ja työ tavoista, joita käytin toimittaessani juttuja Kalajokilaakso-sanomalehteen. Olen jakanut työni kahteen pääluukuun. Ensimmäisessä luvussa käsittelen toimittamieni lehtijuttujen tekovaiheita. Kerron siitä, millä perusteella valitsin haastateltavani ja kuinka toteutin haastattelut sekä kuvailen kirjoitusprosessin.

Toisessa luvussa käyn läpi lukijahaastattelut. Vertaan lukijahaastattelujen tuloksia omaan käytäntöihini ja oivalluksiini sekä media-alan kirjallisuudesta löytämäni tietoon. Työni tarkoituksena on antaa sanomalehtitoimittajalle vinkkejä siitä, kuinka toimittaa teknisiä aiheita käsittelevistä sanomalehtijutuista sellaisia, että ne kiinnostavat myös naislukijoita. Tässä työssä esitellyt vinkit ovat osin käyttökelpoisia muitakin kuin teknisiä aiheita koskettavia sanomalehtijuttuja toimitettaessa.

2 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Opinnäytetyöni teoreettisen osuuden painopiste on sanomalehtijutun toimittamisessa ja naislukijoiden palautteiden analysoinnissa. Työni teoreettinen osuus pohjautuu omiin kokemuksiini, tekemiini lukijaotoksen puolistrukturoituihin teemahaastatteluihin sekä media-alan kirjallisuuteen. Teemahaastattelussa eli puolistrukturoidussa haastattelussa edetään ennalta valittujen teemojen varassa. Kysymyksiä ei tarvitse esittää jokaiselle haastateltavalle samassa järjestyksessä, eikä kaikille tarvitse esittää samoja kysymyksiä. Teemahaastattelu mahdollistaa myös tarkentavien kysymysten esittämisen ja siinä annetaan tilaa ihmisten tulkinnoille asioista. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 75). Halusin tehdä lukijahaastattelut haastatteleamalla opinnäytetyötäni varten valitsemiani eri-ikäisiä naisia. Tiesin saavani heiltä muiden lähteideni rinnalle arvokasta käytännönläheistä tietoa.

Käytin opinnäytetyössäni apuna media-alan kirjallisuutta monipuolisesti. Päälähdeteoksiani olivat Risto Kuneliuksen "Viestinnän vallassa" (2001), Tapani Huovilan "Toimittaja – tiedon etsijä ja vaikuttaja" (2005) sekä Aino Suholan, Seppo Turusen ja Markku Variksen kirja "Journalistisen kirjoittamisen perusteet" (2005).

2.1 Lukijahaastattelut

Haastattelin työtäni varten kuutta eri-ikäistä naishenkilöä. Kaikki valitsemani haastateltavat asuvat Kalajokilaakso-sanomalehden levikkialueella, joten lehti oli kaikille ennestään tuttu. Valitsin juuri nämä kuusi naista heidän ikänsä, asuinpaikkansa ja ammattinsa mukaan. Pysin saamaan haastateltavia useista eri ikäluokista, useammalta paikkakunnalta ja eri ammattikunnista. Tiesin osan haastateltavasti etukäteen, mutta yksikään haastateltava ei kuulu lähipiiriini, eikä ole esimerkiksi sukua minulle.

Toteutin lukijahaastattelut, joilla keräsin lukijapalautetta, tammi - helmikuun vaihteessa vuonna 2010. Haastattelin kaikki haastateltavat erikseen ja kasvotusten heidän omissa kodeissaan. Tein kaikista haastatteluista muistiinpanot käsin ja kirjoitin ne tietokoneella puhtaaksi välittömästi haastattelujen jälkeen. En käyttänyt äänitallentimia haastatteluissa, koska haastateltavat olivat tottumattomia haastateltavia. Uskon, että nauhuri olisi tehnyt ilmapiiristä kireän ja vaikuttanut siten heikentävästi ja supistavasti

haastattelutuloksiin. Suhola & Turunen & Variksenkin (2005, 71) mukaan toimittajan on varottava, ettei nauha vie huomiota pois itse haastattelusta. Toiminnallisessa opinnäytetyössä riittää suuntaa antava tieto, joten haastattelujen litterointi nauhoilta ei ole välttämätöntä (Vilka & Airaksinen 2003, 63–64).

Suunnittelin ennen teemahaastatteluja kysymyspatteriston, jota käytin jokaisessa haastattelussa. Haastattelutilanteessa keskustelin haastateltavien kanssa melko vapaamuotoisesti, mutta pidin huolta siitä, että käyn läpi kaikki tärkeimmät patteristoni kysymykset ennen lopettamista. Esitin kaikille haastateltavilleni samat kysymykset, jotta pystyisin parhaiten vertailemaan vastauksia keskenään ja etsimään niistä yhdenmukaisuuksia. Esitin jokaiselle haastateltavalle ennalta mietittyjen kysymysten vastausten perusteella jatkokysymyksiä. Haastattelujen pituudet olivat jokaisen haastateltavan kohdalla noin tunnin mittaisia.

2.2 Tärkeimmät peruskäsitteet

Ennen tutkimuksen tuloksia on syytä käydä läpi tärkeimpiä peruskäsitteitä, jotta raporttini journalistista sisältöä käsitteleviä osuuksia on helpompi ymmärtää.

Viestintä on yleisesti sanomien vaihdantaa kahden tai useamman henkilön välillä. Yksi lähettää sanomaa jonkin merkkijärjestelmän avulla ja muut vastaanottavat sitä. Viestintään kuuluu myös palaute, jonka sanoman vastaanottajat antavat lähettäjälle. Palautteen perusteella sanoman lähettäjä voi päätellä, että hänen välittämänsä tieto on ymmärretty. (Kunelius 2004, 10–11.)

Journalismi eli toimitustyö on ajankohtaisten ja faktapohjaisten joukkotiedotussanomien tuottamista. Journalismi edellyttää sanomien välittämisessä teknistä joukkotiedotusvälinettä, kuten sanomalehteä tai televisiota. Journalismin tehtäviksi määritellään esimerkiksi totuudenmukaisen ja olennaisen tiedon välittämistä sekä sananvapauden ja julkisen keskustelun edistämistä. (Kuutti 1994, 34.) Journalismi on ajankohtaista ja faktapohjaista joukkoviestintää.

Tuoreus lisää journalismissa välitettyjen sanomien arvoa. Ajankohtaisuus on kuitenkin kriteerinä väljä, sillä esimerkiksi jokin vanha tapahtuma voi olla ajankohtainen vielä

vuosikymmeniä sen tapahtumisen jälkeen esimerkiksi vuosipäivän merkeissä. (Kunelius 2001, 21.)

Haastattelu on kysymyksiin ja vastauksiin pohjautuva journalistinen tiedonhankintamenetelmä. Haastattelu on päämäärähakuinen, haastattelijan johtama kyselytilaisuus, jonka tarkoituksena on hyödyntää henkilölähteitä. (Kuutti & Puro 1998, 40) Haastattelun avulla toimittaja pääsee aivan uudenlaisen, muualla julkaisemattoman tiedon ääreen (Suhola & Turunen & Varis 2005, 66).

Haastattelut on tapana jakaa kahteen ryhmään; asiahaastatteluun ja henkilöhaastatteluun. Asiahaastattelu on usein asiantuntijahaastattelu, jossa haastateltava tietää asioita, jotka kiinnostavat lukijoita. Henkilöhaastattelussa haastateltava on itse se, joka kiinnostaa lukijoita. (Suhola & Turunen & Varis 2005, 67.) Olen huomannut, että haastattelu alkaa monesti tuottaa parhaiten hedelmää vasta haastattelun loppuvaiheessa. Toimittaja Hanna Jensenin (2009) mukaan tämä johtuu siitä, että tottumattomat haastateltavat alkavat rentoutua, kun huomaavat haastattelun olevan loppumaisillaan.

Asiahaastattelua käytetään eniten tiedonhankintaan. Siihen lukeutuvat myös toimittajien päivittäin tekemät puhelut poliiseille, poliitikoille, virkamiehille ynnä muille. Haastateltavan valinta on asiahaastattelussa yhtä tärkeää kuin henkilöhaastattelussa. Asiahaastattelussa haastateltavan on oltava sellainen, joka tuntee juttuaiheen mahdollisimman hyvin. (Suhola & Turunen & Varis 2005, 67–68.) Tietoa hankitaan yleensä silminnäkijöiltä, asiantuntijoilta, virkamiehiltä ja asianosallisilta (Kuutti & Puro 1998, 40).

Henkilöhaastattelun päämääränä on hankkia tiedon lisäksi vaikutelmia ja mielipiteitä. Tähän kuuluu myös toimittajan omat havainnot haastateltavan käytöksestä, ilmeistä ja liikehdinnästä sekä haastattelutilanteen ympäristöstä. Asiahaastattelu on nopeasti toteutettavissa, sen sijaan henkilöhaastattelu vie toimittajalta paljon aikaa. Henkilöhaastattelussa on tärkeää, että toimittaja saa haastateltavan rentoutumaan, sillä vapautuminen tuo esille haastateltavan luonnetta. (Suhola & Turunen & Varis 2005, 71–73.)

2.3 Kalajokilaakso sanomalehtenä

Sanomalehdet jaetaan kansainvälistä käytäntöä noudattaen päivälehtiin ja muihin sanomalehtiin. Päivälehdet ilmestyvät neljästä seitsemään kertaan viikossa, kun taas muut sanomalehdet ilmestyvät yhdestä kerrasta kolmeen kertaan viikossa. Päivälehdet ovat yleensä alueensa levikkijohtajia. (Tilastokeskus 2002, 261.)

Sanomalehden tärkein ominaisuus on laadukas journalistinen sisältö. Hyvä journalismi tarkoittaa luotettavaa uutisointia tärkeistä ja kiinnostavista aiheista sekä muuta lukijoiden elämään liittyvää hyöty- ja viihdeaineistoa, kuten mainoksia ja sarjakuvia. Paikalliset uutiset ovat sanomalehtien luetuinta sisältöä. (Sanomalehtien Liitto 2009.)

Suurin osa Suomen sanomalehdistä jaetaan varhaisjakeluna. Noin kello 6.00 – 6.30 välillä tapahtuva aamujakelu kattaa Suomen kaikista talouksista noin 90 prosenttia. Varhaisjakelussa jaetaan vuosittain noin 570 miljoonaa sanomalehden numerokappaletta eli noin 70 prosenttia tilattujen sanomalehtien koko määrästä. (Sanomalehtien Liitto 2009.)

Kalajokilaakso kuuluu päivälehtiin, koska se ilmestyi vuonna 2009 viisi kertaa viikossa, maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin, perjantaisin ja lauantaisin. Lehden levikki on 7607 kappaletta. (LT 2008.) Keskiviikko on suurjakelupäivä, jolloin 36 000 kappaleen painosta jaetaan Kala- ja Pyhäjokilaakson kuntiin (Kalajokilaakso 2009).

Kalajokilaakso kategorisoidaan aluelehdeksi, koska sen levikkialueeseen kuuluu useita kuntia. Lehden päälevikkialue käsittää viisi kuntaa: Ylivieskan, Kalajoen, Nivalan, Alavieskan ja Sievin. Päälevikkialueen lisäksi keskiviikon suurjakelu jaetaan päälevikkialueen kuntien, Ylivieskan, Alavieskan ja Sievin, lisäksi 100 prosentin peitolla Kalajoelle, Nivalaan, Haapajärvelle, Reisjärvelle, Pyhäjärvelle, Kärämäelle, Haapavedelle, Oulaisiin, Piippolaan, Merijärvelle, Vihantiin, Pyhäjoelle, Pulkkilaan, Kestilään ja Pyhännälle. (Kalajokilaakso 2009.) Näin lehden levikkialueeseen kuuluu yhteensä kahdeksantoista kuntaa.

Poliittisesti riippumatonta lehteä julkaisee Jokilaaksojen Kustannus Oy, jonka toimitusjohtajana toimii Alpo Ohtamaa. Konserniin kuulu vuonna 2009 Kalajokilaakson lisäksi kuusi sanomalehteä. Kalajokilaakso-lehden päätoimittaja on Seppo Kangas.

Lehden toimitukseen kuuluu Kankaan lisäksi yhdeksän toimittajaa. Lehden toimitus sijaitsee Ylivieskassa. (Kalajokilaakso 2009.)

3 SANOMALEHTIJUTTujen TOIMITTAMINEN

3.1 Haastateltavien valinta

Valitsin jokaisen neljän, teknistä aihetta käsittelevän sanomalehtijutun haastateltavaksi naisen. Uskon vahvasti siihen, että naislukijan on helpompi samaistua hieman vieraampaankin aiheeseen, kun jutun pääosassa on nainen. Lukijahaastatteluista kävikin ilmi, että monen mielestä jutut olivat kiinnostavampia, kun haastateltavana oli nainen. Tämä johtui siitä, että aiheesta tuli siten epätavanomaisempi. Esimerkiksi juttu, jossa esiteltiin automyyjän työtä naismyyjän näkökulmasta, olisi ollut naislukijoiden mielestä niin tavanomainen ja tylsä, jos haastateltavana olisi ollut mies, etteivät he olisi lukeneet juttua todennäköisesti lainkaan.

Ensimmäistä juttua varten haastattelin haapavetistä Minna Jylänkiä huonekalujen kunnostuksesta. Toinen haastateltavani oli kalajokinen Hanne-Mari Sallinen, joka opiskelee maanmittaajaksi. Kalajokinen Maire Perander valikoitui haastateltavaksi metsänraivausharrastuksensa ansiosta. Neljännen jutun haastateltavana toimi ylivieskalainen automyyjä Katja Kulmala. Halusin haastateltaviksi eri-ikäisiä ja eri alan naisia.

Jylängin jutussa liitin teknisen aiheen sisustamiseen, joka on monen naisen intohimo. Tarkoitukseni oli herättää naislukijoiden kiinnostus yhdistämällä heitä jo mahdollisesti valmiiksi kiinnostava aihe tekniikkaan. Jylänki valikoitui haastateltavakseni, koska olen vierailut usein hänen ylivieskalaisessa sisustusliikkeessään, jossa on esillä hänen taidokkaasti kunnostamiaan huonekaluja. Jutun pääaiheeksi tuli nimenomaan kalusteiden kunnostus, eikä niinkään haastateltava itse. Jylänki edustaa haastateltavien joukossa nelikymppisiä naisia.

Muissa jutuissani pyrin houkuttelemaan lukijoita tarinan taialla. Tarina imaisee lukijan mukaansa ja siten viesti menee paremmin perille. Lukijaa kiinnostaa, kun lehtijutussa mennään haastateltavan arkeen. (Kotilainen 2003, 21–25.) Valitsin maanmittaustekniikkaa opiskelevan Sallisen haastateltavakseni, koska tiesin, että naiset ovat alalla harvinaisuuksia. 24-vuotias Sallinen edustaa haastateltavien joukossa eräänlaista selviytymistarinaa, sillä hän on aiemmassa, myös teknisen alan,

opinahjossaan kokenut syrjintää ja ennakkoluuloja. Maanmittausalalla Sallinen on onnistunut välttymään ennakkoluuloilta taitojensa avulla. Sallinen on valmistumassa kevään 2010 aikana unelmiensa ammattiin, jonka tulevaisuus työllistymisen kannalta näyttää erittäin lupaavalta.

Maire Perander on eläkeikää hipova nainen, joka harrastaa metsänhoitoa omaksi ilokseen. Valitsin Peranderin haastateltavakseni, koska koin hänen mieltymyksensä metsänhoitoa kohtaan kiinnostavaksi. Uskoin, että naislukijoita kiinnostaisi nähdä vanhempi nainen raivaussaha kädessään. Jos olisin kirjoittanut vanhemmasta miehestä, joka harrastaa metsänhoitoa, aihe olisi ollut tavanomainen. Vanhempi nainen miehisen ja raskaan askareen parissa käänsi koko aiheen ylösalaisin ja toi siihen uuden ytimen.

Katja Kulmala edustaa haastateltavieni joukossa kolmekymppistä naista. Tässä artikkelissa hänen elämäntarinansa ei ollut yhtä suuressa roolissa kuin Sallisen ja Peranderin haastatteluissa. Artikkelin oli tarkoitus käsitellä lähinnä sitä, miltä tuntuu olla naisautomyyjä, sillä naisia pidetään autokaupassa tunnetusti norsuina posliinikaupassa jo asiakkainakin. Uskoin, että naislukijoita kiinnostaisi kuulla, kuinka naisautomyyjä selviää työssään ja kuinka hän käsittelee ennakkoluuloisia asiakkaitaan. Tässä moni naislukija voi kohdata samaistumisen tunnetta ja omaksua naisautomyyjän kohtaamia tilanteita. Kun lukija samaistuu haastateltavaan, se tehostaa hänen kiinnostustaan, jolloin viestikin menee paremmin perille. (Huovila 2005, 69.)

3.2 Haastattelujen toteuttaminen

Haastattelin Jylängin, Sallisen ja Peranderin viikon 43 (2009) aikana. Kirjoitin sanomalehtijutut saman viikon aikana. Huonekalujen kunnostusta koskeva juttu ilmestyi jo keskiviikkona samalla viikolla. Sen sijaan Katja Kulmalan haastattelin hänen lomiansa takia vasta viikolla 45.

Sovimme Kalajokilaakso-sanomalehden toimittajan, Seppo Kankaan, kanssa, että juttuni ilmestyvät perättäisinä keskiviikkoina juttusarjana. Jokaisen jutun yhteydessä julkaistiin teksti, joka kertoi juttujen olevan osa opinnäytetyötäni. Kirjoitin tekstin yhteistyössä Kalajokilaakson uutispäällikön, Liisa Ängeslevän kanssa. Tekstin yhteydessä pyysin myös asiasta kiinnostuneita naislukijoita ottamaan sähköpostitse

yhteyttä, mikäli he haluaisivat osallistua lukijahaastatteluihini. En kuitenkaan saanut yhtään yhteydenottoa ilmoitusten johdosta, joten etsin haastateltavat itse.

Haastattelin jokaisen haastateltavan yksitellen ja minulla oli jokaista haastateltavaa varten erikseen laadittu kysymyslista. Sallisen ja Peranderin haastatteluissa minulla kesti muita haastatteluja kauemmin, sillä ne lähentelivät henkilöhaastatteluja, koska elämäntarinat kulkivat niin vahvasti aiheiden lomassa. Haastattelut olivat muutenkin intiimejä, sillä haastattelin jokaisen kotonaan, kun taas Jylängin ja Kulmalan haastattelin heidän työpaikoillaan. Jylängin haastattelin hänen työntekonsa lomassa. Kulmala oli juuri päättänyt työpäivänsä ja sulki liikkeen ovet asiakkailta, jotta hän sai keskittyä haastatteluun rauhassa.

Jokainen haastattelu sujui moitteettomasti. Haastateltavat osasivat vastata kaikkiin kysymyksiin ja he perustelivat aina vastauksensa. Pyrin saamaan jokaiselta haastateltavalta heidän kokemuksiaan ja pieniä tarinoita, joihin lukijat voivat samaistua. Halusin saada artikkeleihin haasteltavien iloja ja suruja, jotka lukijat pääsisivät jakamaan haastateltavan kanssa lukiessaan juttuja. (Lundberg 2001, 28.)

Kuvasin kaikki haastateltavat itse heti haastattelutilanteen jälkeen. Halusin, että jokaisessa kuvassa on sanomalehtijutun aihe vahvasti läsnä. Jylängin kohdalla toiveissani oli kuva, jossa hän kunnostaa huonekalua. Kuva ei ollut kuitenkaan mahdollinen, sillä hän on joutunut jättämään kunnostustyöt toistaiseksi tauolle kiireiden takia. Tyydyin ottamaan kuvat hänen liikkeestään, missä oli esillä Jylängin kunnostamia töitä. Uskoin siihen, että voisin korvata toimintakuvan puutetta sillä, että sisustusliikkeissä otetuissa kuvissa näkyi paljon silmänruokaa pienten sisustustavaroiden merkeissä. Kahden itse ottamani kuvan lisäksi artikkelin yhteydessä julkaistiin haastateltavan aviomiehen ottama kuva heidän kotoaan löytyvästä lipastosta. Sallisen jutun ytimenä oli tuoda esiin vahva, ennakkoluuloja maahan polkea nuori nainen, joten halusin pitää Sallisen kuvan päähenkilönä tekemisen sijaan. Kuvasin Sallista luonnossa työhaalarit päällään niin, että Sallisen kasvot dominoivat kuvaa.

Peranderin kohdalla taas toimintakuva oli mielestäni ainoa oikea vaihtoehto, sillä hänen kohdallaan oli kiinnostavaa nähdä omin silmin, miltä eläkeiän partaalla oleva nainen näyttää raivaussaha kädessään.

Halusin kuvata myös Kulmalan hänen työnsä äärellä, sillä automyyjän työ oli jutun pääasia. Kuvasin Kulmalan hänen työpaikallaan, Viescarin autoliikkeessä Ylivieskassa, autojen lomassa.

Otin kaikista haastateltavista satoja kuvia eri kuvakulmista ja paikoista, että löytäisin kuvien joukosta juurin sen oikean, joka kiinnittäisi naislukijan huomion lehden sivuilla. Pelkästään kuva voi herättää lukijassa tunteita ja saada hänet kiinnostumaan lehtijutun sisällöstä (Suhola & Turunen & Varis 2005, 152). Huonekalujen kunnostusta koskeva juttu oli ainoa, jonka yhteydessä julkaistiin useampi kuin yksi kuva. Muiden juttujen kohdalla koin, että yksi vahva kuva riittää.

3.3 Juttujen kirjoittaminen naislukijoita ajatellen

Kirjoittaessani sanomalehtijuttuja pyrin kiinnittämään huomiota siihen, että jutut näyttäisivät houkuttelevilta erityisesti naislukijoiden silmissä. Käytin jutuissa eri tavoin mielenkiinnon herättäviä valokuvia. Lisäksi panostin kiinnostavasti informoiviin tai pysäyttäviin otsikoihin sekä väliotsikoihin. Mielestäni on tärkeää, että jokaisen jutun haastateltavana oli nainen, koska naishaastateltavan on helpompi saada naislukijat puolelleen ja samaistumaan itseensä.

Pyrin hakemaan haastateltaviksi sellaisia naisia, jotka olisivat erikoisessa tilanteessa, sillä se helpottaa samaistumista entisestään ja viesti menee tehokkaammin perille (Huovila 2005, 69).

Viljelin tekstien sekaan anekdootteja eli viihteellisiä tapahtumia haastateltavasta tai tapahtumasta. Näin sain raskaampiinkin aiheisiin viihteellistä arvoa. Hyvä sanomalehti tarjoaa tiedon lisäksi myös viihdykettä (Pulkkinen 2009, 73).

Vaikka kaikki jutut käsittelivät teknistä aihetta, yritin pitää tekniikan mahdollisimman pintapuolisena ja jättää aiheeseen liian syvälle menevät nipelitiedot pois. Toin juttuihin tekniikkaa myös pienillä vinkeillä, joiden uskoin kiinnostavan ainakin osaa naislukijoista.

Huonekalujen kunnostusta koskevassa jutussa liitin tekniikan sisustamiseen, joka on useiden naisten intohimo. Yhdistin jutussa siis jo valmiiksi naisia kiinnostavan aiheen tekniikkaan.

"Vesuri sopii naisenkin käteen" -jutussa hain erilaisuutta ja tuoreutta, jotka kiehtovat lukijaa. Vesuri miehen kädessä on tavanomainen ja tylsä juttu, mutta aihe muuttuu heti aivan toisenlaiseksi ja kiinnostavaksi, kun vesurin laittaa vanhemman naisen käteen.

Maanmittausjutussa pyrin koukuttamaan lukijan tarinamaisella otteella ja todellisuutta vastaavalla aikajärjestyksellä. Juttu, jossa on tarina, tavoittaa lukijan paremmin (Kotilainen 2003, 21).

4 NAISLUKIJAT HALUAVAT TARINOITA

Kirjoitin lukijahaastatteluissa tekemäni muistiinpanot tietokoneella puhtaaksi välittömästi haastattelujen jälkeen. En vielä tässä vaiheessa karsinut epäolennaisia asioita pois, vaan kirjoitin kaikki lukijoiden mielipiteet tarkasti ylös. Kirjasin kaikkien haastateltavien kommentit omiin kappaleisiinsa, jonka jälkeen aloin vertailla vastauksia. Keräsin tärkeimpiä havaintoja paperille, jolloin pystyin helposti huomioimaan yhtäläisyyksiä vastauksissa sekä löytämään mielenkiintoisimmat mielipiteet.

Vertailin lopuksi vielä sitä, huomioivatko eri-ikäiset naislukijat eri asioita toisistaan poikkeavasti. En kuitenkaan huomannut lukijahaastattelujen tuloksissa minkäänlaista ikäjakaumaa. Osa vastauksista poikkesi toisistaan lähinnä lukijoiden omista kiinnostuksenkohteista johtuen.

En huomio lukijahaastattelujen tuloksissa lukijoiden mielipiteitä juttujen rakenteista, sillä lukijat osasivat kommentoida lähinnä juttujen mittoja. Vain yksi haastateltavista kiinnitti huomiota väliotsikoihin.

4.1 Raskas aihe kevenee personoinnilla

Suurin osa lukijoista piti tärkeänä sitä, että jokaisen jutun haastateltavana oli nainen. Neljä kuudesta lukijasta olisi jättänyt jokaisen jutun lukematta, jos haastateltavana olisi ollut mies. Perusteluna tälle oli se, että jutut olisivat muuttuneet silloin liian tavanomaisiksi. Se, että tekniikan parissa olikin nainen, toi lukijoiden mielestä juttuihin uutta näkökulmaa. Ainoa poikkeus oli Maire Peranderia koskeva juttu, joka oli kaikkien mielestä tylsä. Lukijat uskoivat, että mikäli haastateltavana olisi ollut nuori nainen tai vaikka tavallinen perheenäiti, juttu olisi ollut kiinnostavampi.

Minna Jylängin jutussa jätin haastateltavan tahallaan sivurooliin. Uskoin vanhojen huonekalujen kunnostuksen olevan aihe, joka kiinnostaa naislukijoita itsessään niin paljon, ettei aihetta tarvinnut kertoa haastateltavan kautta. Aavistukseni piti paikkaansa ja kyseessä oli ainoa juttu, johon osa haastattelemistani lukijoista olisi hyväksynyt myös miehen haastateltavaksi.

Muut jutut olivat selkeästi personoituja eli henkilöityjä. Niissä kerroin aiheesta haastateltavan tarinan kautta, mikä selvästi upposi lukijoihin. Lukijat pitivät siitä, että jutuista löytyi haastateltavien kokemuksia. Parasta oli, jos jutuista löytyi sellaisia asioita, jotka osoittivat naishaastateltavien olevan rohkeita. Haastateltavien rohkeus aiheutti lukijoissa ihailua ja tunnetta, että ehkä hekin kykenisivät samaan kuin haastateltava oli kyennyt.

4.2 Paras otsikko kertoo tulevasta

Haastattelemani lukijat eivät kiinnostuneet otsikosta, jos se ei viestinyt tarpeeksi jutun sisällöstä. Tällainen otsikko oli ”Sallinen ei valmistu työttömäksi”. Ainoastaan yhtä lukijaa kiinnosti selvittää, mihin otsikko pohjautuu. Muut lukijat olisivat jättäneet jutun lukematta, koska otsikon perusteella oli mahdotonta päätellä, mitä juttu piti sisällään. Valtaosa nykyajan lukijoista on silmäilijöitä ja heidän mielenkiintonsa on herätettävä nopeasti. Keskeiset asiat on saatava nopeasti löytyvään muotoon ja otsikko on yksi ensimmäisistä asioista, joihin lukijat kiinnittävät huomionsa. (Pulkkinen 2009, 11.) Siksi on tärkeää, että otsikko viestii jutun sisällöstä.

Minna Jylänkiä ja Katja Kulmalaa koskevissa haastatteluissa kuvaavat otsikot riittivät, koska jutut eivät olleet lukijoiden mukaan liian teknisiä, vaan erittäin kiinnostavia. Maire Peranderin jutussa otsikkoon olisi kaivattu lisää särmää, sillä otsikko ”Vesuri sopii naisenkin käteen” viesti tylsästä jutusta. Voimakkaasti miehistä ja teknistä aihetta viestivä sana ”vesuri” säikäytti lukijat.

Valitsemani lukijat arvostavat informoivien otsikoiden lisäksi otsikoita, jotka herättävät heissä kysymyksiä. Myös ajankohtaiset otsikot tehoavat. Mieluisimpia olivat otsikot, joiden pohjalta lukijat pystyivät päättelemään, että kyseinen sanomalehtijuttu käsittelee heille mieluisaa aihetta tai että he voisivat hyötyä jutusta.

”Vanhat huonekalut heräävät henkiin, Maalilla, kankailla ja teräsvillalla saa aikaan ihmeitä” sekä ”Naiseus onkin automyyjän valttikortti” olivat haastattelemieni lukijoiden mielestä kiinnostavimmat otsikot. Ensimmäinen otsikko oli kiinnostava sen takia, että monia kiinnosti vanhojen huonekalujen kunnostus jo entuudestaan. He pystyivät havaitsemaan kuvailevasta otsikosta, että juttu sisältäisi vinkkejä kunnostustöihin.

Toinen otsikko herätti monessa lukijassa kysymyksiä. He halusivat ottaa selvää, miksi naiseus on automyyjälle hyväksi. Monelle tuli heti otsikosta sellainen olo, että myös he pystyisivät työskentelemään automyyjänä. Jo pelkkä otsikko antoi heille rohkaisua. Haastattelemani lukijat todistivat sen, että he haluavat lukea sellaista, mikä viihdyttää tai mistä he voivat itse hyötyä (Pulkinen 2009, 11).

4.3 Kuvan viestittävä jutun sisällöstä

Suunnittelin etukäteen, minkälaisia kuvia halusin sanomalehtijuttujen yhteyteen. Juttuun ei voi raapaista mitä tahansa kuvaa, sillä kuva on juuri se, joka varastaa lukijan huomion ensimmäisenä. Kuvalla on myös journalistinen merkitys. Se ei ole pelkästään koriste. (Rantanen 2007, 135.)

Lukijahaastatteluja purkaessa havaitsin, että kuvan pitää kertoa jotain oleellista jutun sisällöstä. Naislukijat toivovat virikkeellisiä ja informoivia kuvia, joissa henkilö tekee jotain jutun sisältöön liittyvää tai kuvassa on esillä aiheeseen liittyviä, kiinnostavia esineitä. Suurin osa haastattelemistani lukijoista ei kiinnostu sanomalehtijutuista, joiden kuva ei viesti tarpeeksi jutun sisällöstä. Myös tylsä kuva saa lukijat kääntämään sivua. Jutun visuaalisten ärsykkeiden on oltava niin voimakkaita, että ne saavat lukijan kiinnostuksen heräämään (Rantanen 2007, 67).

Tällaisia reaktioita aiheutti kaksi toimittamaani juttua. Valitsin Hanne-Mari Sallisen jutun yhteyteen yksinkertaisen kasvokuvan. Halusin kokeilla, miten lukijat reagoivat simppeleihin, mutta omasta mielestäni tunteita herättävään kuvaan. Kuvan lähettämä viesti ei saa olla liian monimutkainen, koska kuvan on kiinnitettävä lehteä selailevan lukijan huomio silmänräpäyksessä (Rantanen 2007, 67). Lukijat pitivät kuvaa miellyttävänä, mutta koska se ei viestinyt jutun sisällöstä mitään, he olisivat normaalisti jättäneet jutun lukematta. Pelkästään näyttävä ja teknisesti taidokas kuva ei riitä. Jutun antaman näkymän on tarjottava lukijalle maistiaisia jutun sisällöstä (Rantanen 2007, 71).

Lukijat olisivat toivoneet, että Sallisen jutussa olisi ollut kuva, jossa hän olisi tehnyt työtään maanmittauksen parissa. Sekin olisi riittänyt, jos kuvassa olisi näkynyt selkeästi hänen työhönsä ja opintoihinsa liittyviä asioita. Osa naislukijoista oli sitä mieltä, ettei kuvassa olisi tarvinnut olla maanmittauksessa käytettäviä työkaluja. Lukijoille olisi

riittänyt, jos Sallinen olisi ollut kuvassa keppi kädessä pellon laidalla, vaikka jutun sisällöstä ilmeni, että kyseinen kuvaus on harhaanjohtava, eikä vastaa todellisuutta. Lukijaa ei saisi aliarvioida (Pulkkinen 2009, 139), mutta ainakaan haastattelemani naislukijoita pieni kuvan avulla valehtelu ei olisi haitannut, jos he olisivat sen ansiosta päässeet paremmin jutun sisälle.

Toinen kuva, joka ei ollut tarpeeksi yllättävä, oli "Vesuri sopii naisen käteen" -jutun kuva. Tuossa kuvassa jutun haastateltava, Maire Perander, on raivaussaha kädessä ja pukeutunut metsänhoitajan vaatteisiin. Uskoin, että kuva hämmästyttäisi lukijoita. Kuvassa on kuitenkin eläkeikää hipova nainen kukkamekon sijaan metsänraivaajan varusteissa. Hyvä journalisti osaa yllättää lukijat kuvillaan (Wordpress 2009), mutta hyvän idean saaminen ei ole helppoa (Rockwell, 2010).

Sen sijaan, että minä olisin yllättänyt lukijat hämmästyttävällä kuvalla, lukijat yllättivät minut. Lähes kaikki haastattelemani lukijat olivat sitä mieltä, että kuusikymppiset naiset pystyvät mihin tahansa. Heitä ei hetkauttanut näky Peranderista raivaussaha kädessä. Lisäksi kuvassa näkynyt raivaussaha viesti lukijoille, että juttu olisi tylsä ja liian tekninen. Ketään ei kiinnostanut juttu, johon liittyi raivaussaha. Lukijat olivat kuitenkin kiinnostuneita siitä, että Perander oli aiemmin työskennellyt kättilönä. Peranderin tie kättilöstä metsänhoitajaksi kiinnosti, koska se oli lukijoista yllättävää. Tämä seikka olisi todennäköisesti pitänyt vetää myös valokuvaan ja kuvata Perander metsänhoitajavaatteiden sijaan sairaalan henkilökunnan asussa. Sellaisessa yhteydessä raivaussahakaan ei olisi viestinyt pelkkää tekniikkaa.

Viisi kuudesta lukijasta nimesi Minna Jylängin jutun mielenkiintoisimmaksi kuvan perusteella. Jutun yhteydessä oli kolme kuvaa, joista kaksi kuvasin Jylängin sisustusliikkeessä. Noissa kahdessa kuvassa oli paljon pientä sisustustavaraa vanhojen ja kunnostettujen huonekalujen lisäksi. Lisäksi jutussa oli yksi haastateltavan aviomiehen ottama kuva, joka oli otettu heidän kotonaan. Kuvassa oli valkoinen, kaunis klaffilipasto, jonka Jylänki nimesi yhdeksi parhaimmista kunnostuskohteistaan.

Pelkäsin, että lukijat olisivat jääneet kaipaamaan kuvia huonekalujen kunnostuksesta, mistä itse juttu kertoi. Lukijat olivat kuitenkin tyytyväisiä jutun pääkuvaan, jossa Jylänki järjesteli tavaroita. Pääasia tuntui olevan, että hän tekee jotain, oli se tekeminen mitä hyvänsä. Lukijat eivät jääneet myöskään kaipaamaan kasvokuvaa Jylängistä, sillä

juttu ei ollut varsinaisesti henkilöitynyt häneen, vaan pääosassa olivat huonekalut. Jopa sellainen lukija, jota vanhat huonekalut eivät aiheena kiinnostaneet, piti kuvia juttujen parhaimpina ja mielenkiintoisimpina.

Katja Kulmalan jutun kuva miellytti kaikkia lukijoita. Kuva, jossa Kulmala istuu autoliikkeessä valkoisessa autossa, viesti lukijoiden mukaan hyvin jutun sisältöä.

4.4 Sulava teksti ja tarinamaisuus tehoavat

Kaikki lukijat pitivät tavastani kirjoittaa. Teksti oli heidän mukaan selkeää ja helppolukuista, joita he pitivät tärkeinä ominaisuuksina. Kaikki jaksoivat lukea sellaisetkin jutut, joiden aiheet eivät heitä alun perin kiinnostaneet. Osa ihmetteli, miten he jaksoivatkin lukea vähemmän kiinnostaneet jutut niin hyvin. Puolet lukijoista oli sitä mieltä, että nuo jutut olivat lopulta lukemisen arvoisia. Haastateltavien tarinat veivät heidät niin hyvin mukanaan, että he olisivat kaivanneet jutuille jopa lisäpituutta. Yksikään lukija ei kokenut mitään juttua raskaaksi helposti ymmärrettävän ja sujuvan tekstin ansiosta.

Lukijat olivat tyytyväisiä, kun löysivät jutuista asioita, joihin saattoivat samaistua. Moni ilahtui pystyessään jakamaan jonkin kokemuksen jutun haastateltavan kanssa. Lukijat saivat suurinta mielihyvää, kun huomasivat oppivansa tekstistä jotain. Lähes kaikki kokivat Minna Jylänkiä ja Katja Kulmalaa koskeneet jutut opettavaisimmiksi. Jylängin jutusta moni sai vinkkejä huonekalujen kunnostukseen. Kulmalan tarina ja hänen onnistumisensa miesvoittoisella alalla opetti lukijoille jotain heistä itsestään.

5 POHDINTA

Nimesin opinnäytetyöraporttini pääotsikolla "Tekniikka haltuun tarinan voimalla". Olen tullut tämän työn tehtyäni siihen lopputulokseen, että raskas aihe on helpointa keventää tarinamaisuudella. Ihmiset opetetaan nauttimaan tarinoista jo lapsena satujen muodossa, eivätkä tarinat menetä hohtoaan aikuisenakaan. Ilman tarinamaisuutta sanomalehtijuttu jää helposti kolkoksi. Ihmisen on vaikea eläytyä juttuun, jos siitä puuttuu tarina. Teksti piristyy heti, jos siihen sulauttaa pieniäkin tarinamaisia kohtia, kuten haastateltavan omia, inhimillisyyttä osoittavia kokemuksia.

Toinen tärkeä huomio, jonka tein lukijahaastattelujen perusteella, on otsikon ja kuvan merkitys. Niiden on tehtävä lukijaan vaikutus viipymättä. Naislukijat ovat armottomia. Otsikon ja kuvan on viestittävä ensisilmäyksellä tulevasta eli siitä, mitä itse juttu pitää sisällään. Ne eivät saa kuitenkaan luoda mielikuvaa tylsältä aiheesta. Jos otsikossa on pakko tuoda tekniikka esiin sen takia, että aihe käy siitä varmasti ilmi, toimittajan on kevennettävä otsikkoa muutoin reilusti, jos haluaa naislukijan kiinnostuvan jutusta. Otsikosta on tehtävä yllättävä ja kysymyksiä herättelevä. Toimittajan on kuitenkin pystyttävä huomioimaan, että jokin omasta mielestä tuore asia saattaa olla jollekin toiselle tylsä ja tavanomainen. Lukijan aliarvioiminen kostautuu välittömästi.

Olen lukijahaastattelujen jälkeen enimmäkseen tyytyväinen toimittamiini sanomalehtijuttuihin. Kaksi jutuista oli kaikkien lukijoiden mieleen ainakin jollain tasolla. Suurin osa lukijoista piti juttuja niin kiinnostavina, etteivät he keksineet jutuista mitään parannettavaa. Huonekalujen kunnostusta käsittelevä juttu jäi jopa pyörimään yhden lukijan uniin. Kaksi lukijoista alkoi haaveilla automyyjän ammatista luettuaan Katja Kulmalan haastattelun, josta ilmeni, että nainen kykenee myymään autoja siinä missä mieskin.

Kahden muun jutun kohdalla tekisin nyt monta asiaa toisin. Olin lukijahaastattelujen jälkeen hieman hämmentynyt, kun ilmeni, ettei Hanne-Mari Sallisen omasta mielestäni intensiivinen katse kauniin luonnon keskellä riittänytään lukijoille jutussa. Myöskään jutun "Sallinen ei valmistu työttömäksi" ei ollut niin tehokas kuin olin kuvitellut. Lukijat harmittelivat, ettei niin kuva kuin otsikkokaan kertonut tarpeeksi jutun sisällöstä. Ainoastaan yksi lukija kiinnostui ottamaan selvää, miten haastateltava voi

olla niin varma, ettei valmistu työttömäksi. Muut eivät olisi lukeneet juttuja ilman pyyntöäni.

Maire Peranderin metsänhoitoinnostuksesta kertovassa jutussa informoiva otsikko ja kuva koituivat jutun kohtaloksi. Lukijat leimasivat jutun heti ensivilkaisulla tylsäksi. Ketään ei huvittanut alkaa lukea juttua, johon liittyivät vesurit ja raivaussahat. Suurin osa lukijoista kuitenkin tykkäsi jutusta luettuaan sen, joten pelkkä uusi otsikko ja kuva olisivat tehneet jutusta naisia kiinnostavan. Kaikki lukijat tyrmäsivät ajatukseni siitä, että vanhempi nainen raivaussaha kädessään riittäisi itsessään hämmästyttämään lukijat. Kaikki olivat sitä mieltä, että haastateltavan ikäluokkaa olevat naiset pystyvät mihin tahansa, eikä heitä ihmetyttänyt yhtään, että Maire Perander oli ryhtynyt metsänhoitajaksi. Lukijat totesivat, että näkökulma olisi ollut tuorempi, jos haastateltava olisikin ollut nuorempi nainen. Heitä kuitenkin kiinnosti ajatus siitä, että Perander oli työskennellyt aiemmin kättilönä. Se oli heidän mielestään tarpeeksi yllätyksellinen muutos, joka olisi toiminut kiinnostuksen herättäjänä, jos olisi saanut suuremman roolin jutussa.

Minut yllätti se, että väliotsikot jäivät jutuissa suorastaan olemattoman vähäiselle huomiolle. Vaikka pari lukijoista kertoi lukevansa sanomalehtijutuista väliotsikot, he huomasivat, etteivät olleet näitä neljää toimittamaani juttua lukiessaan kiinnittäneet niihin juuri mitään huomiota. Vain kaksi lukijaa muisti yhden ainoan väliotsikon.

Pohdin jälkikäteen, olisiko tutkimukseni ollut kattavampi, jos olisin haastatellut myös muutamaa mieslukijaa. Siten olisin voinut verrata, kuinka eri tavalla nais- ja mieslukijat huomioivat eri asioita sanomalehtijutuissa. Näin olisin pystynyt paremmin havainnoimaan, miten saan nimenomaan naislukijan kiinnostumaan teknistä aihetta käsittelevästä sanomalehtijutusta.

Olen myös miettinyt, olisiko minun pitänyt tehdä ennen sanomalehtijuttujen kirjoittamista asiantuntijahaastattelu. Olisin voinut haastatella esimerkiksi kokenutta naistenlehden toimittajaa. Uskon, että naislehden toimittajan havainnot olisi voinut hyödyntää myös toimitettaessa teknistä aihetta käsittelevää juttua. Toisaalta olen kuitenkin iloinen, että lähdin tekemään tutkimusta omien ajatusteni ja media-alan kirjallisuudesta löytyvien ohjeiden avulla. Sanomalehtijutut olisivat saattaneet olla

asiantuntijahaastattelun myötä liian naisille suunnattuja. Silloin en olisi voinut oppia virheistäni ja kehittymiseni toimittajana olisi jäänyt mahdollisesti suppeammaksi.

Koen, että olen oppinut paljon tehdessäni opinnäytetyötäni. Uskon, että olen nyt monipuolisempi toimittaja, joka kykenee ottamaan monenlaiset kohderyhmät huomioon sanomalehtijuttuja toimittaessa. En enää tyydy kohdistamaan tiettyä aihetta käsittelevää juttua vain sellaisille lukijoille, joita aihe kiinnostaa jo entuudestaan. Nyt voin haastaa itseni helpommin kirjoittamaan raskaista aiheista niitä normaalisti kammoaville lukijoille. Pieniä keinoja käyttämällä sanomalehtijuttu saavuttaa monipuolisemman lukijakunnan. Nyt tiedän, miten saan naislukijat kiinnostumaan teknisiä aiheita käsittelevistä sanomalehtijutuista. Seuraava haaste voisi olla oppia toimittamaan naisellisia aiheita käsitteleviä juttuja, joista myös mieslukija voi kiinnostua.

LÄHTEET

AINEISTOLÄHTEET

Ahola, Tanja 2010. Elektroniikka-asentaja, Ylivieska. Haastattelu 3.2.2010.

Hirvelä, Miia 2010. Myyjä, yrittäjä, Nivala. Haastattelu 6.2.2010.

Lehto, Riitta 2010. Päiväkodin johtaja, maisteri, Kalajoki. Haastattelu 30.1.2010.

Rönn, Heidi 2010. Maatalousyrittäjä, sairaanhoitaja, Kalajoki. Haastattelu 30.1.2010.

Tirkkonen, Aija 2010. Myyjä, yrittäjä, Nivala. Haastattelu 6.2.2010.

Verronen, Anu 2010. Parturikampaaja, Kalajoki. Haastattelu 5.2.2010.

Vierumäki, Hanna 2009. Vanhat huonekalut heräävät henkiin – Maalilla, kankailla ja teräsvillalla saa aikaan ihmeitä, Kalajokilaakso 21.10.2009.

Vierumäki, Hanna 2009. Vesuri sopii naisenkin käteen, Kalajokilaakso 28.10.2009.

Vierumäki, Hanna 2009. Sallinen ei valmistu työttömäksi, Kalajokilaakso 4.11.2009.

Vierumäki, Hanna 2009. Naiseus onkin automyyjän valttikortti, Kalajokilaakso 11.11.2009.

TEORIALÄHTEET

Göteborgs universitetet 2010. Luettu 15.3.2010.

<http://www.jmg.gu.se/Aktuellt/Nyheter/fulltext//Ar_kommersiell_journalistik_en_min_dre_god_journalistik_.cid924855>

Huovila, Tapani 2005. Toimittaja – tiedon etsijä ja vaikuttaja. 1. painos. Werner Söderström Osakeyhtiö, Helsinki.

Journalisti-lehti 2009. Luettu 5.2.2010.

<<http://www.journalistilehti.fi/tuotteet.html?id=210/1054>>

Kalajokilaakso-sanomalehti 2009. Luettu 20.12.2009. <<http://www.kalajokilaakso.fi/>>

Kotilainen, Lauri 1998. Hyvä lehtijuttu – kirjoittajan opas. 8. painos. Inforviestintä Osakeyhtiö, Helsinki.

Kotilainen, Lauri 2003. Parempi lehtijuttu. Inforviestintä Osakeyhtiö, Jyväskylä.

Kuutti, Heikki 1994. Journalistiikan sanasto. Atena Kustannus Osakeyhtiö, Jyväskylä.

Kuutti, Heikki & Puro, Jukka-Pekka 1998. Mediasanasto. Atena Kustannusosakeyhtiö, Jyväskylä.

Kunelius, Risto 2001. Viestinnän vallassa: Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. 5.-6. painos. Werner Söderström Osakeyhtiö, Helsinki.

Pulkkinen, Hannu 2009. Näin, näin – Kirjoituksia journalismista. Art-Print Osakeyhtiö, Helsinki.

Rantanen, Lasse 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty? – Visuaalisen journalismin keittokirja. 1. painos. Hill and Knowlton Finland Osakeyhtiö.

Rockwell, Ken 2010. Luettu 20.3.2010.
<<http://www.kenrockwell.com/tech/howto.htm>>

Sanomalehtien Liitto 2010. Luettu 5.1.2010. <<http://www.sanomalehdet.fi/>>

Suhola, Aino & Turunen, Seppo & Varis, Markku 2005. Journalistisen kirjoittamisen perusteet. Osakeyhtiö Finn Lectura Ab, Helsinki.

Tilastokeskus 2002. Hakapaino Osakeyhtiö, Helsinki.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Vierumäki, Hanna 2009 - 2010. Opinnäytetyöpäiväkirja.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Wordpress 2009. Luettu 12.3.2010.
<<http://wicknews.wordpress.com/2009/04/17/surprise-readers-with-every-edition/>>

Vanhat huonekalut heräävät henkiin

Maalilla, kankailla ja teräsvillalla saa aikaan ihmeitä

Hanna Vierumäki
Viivieska

Pemselin ja ruuvimeisselit pysyvät vakavasti Minna Jylänkin käsissä, jos vanhoja huonekaluja täytyy herättää uuteen eloon. Tarpeen vaatiessa haapaveitsen kytönee lamputtaamaan jopa sorvia, jonka käyttöä hän oppi kansalaisopiston puutyöpöydällä.

Ensimmäisenä ammatillistyivät vanhaa lipastoa, puuttai kolme jalkaa. Oli haastava sovita mallijalan perusteella samanlaisia jalakoita, Jylänki muistelee.

Hän kertoo olevansa synnyntuinen vanhojen huonekalujen ystävä. Kalusteiden kunnostaminen hän aloitti kotitöiden ohjelmassa. Silloin oli aikaan isomillekin projekteille ja Jylänkin kätönsä uudistui niin lipastoja ja kappeja kuin astyjiä ja sohvain.

– Minulla on tällainen vasten linja. On paljon valkoista ja selästä oikein helponhannasta. Kaunis koti Wilhelmian-sisustustilkkeen yrittäjä linjat tyyliään.

Jylänki kertoo löytäneensä suuren osan kunnostama kapparvasta kalusteista omasta muumolastaan. Ennen yrittä-

jiyttä hän ehti haalia aarteita myös kippuroista ja haurokappoista.

Kustavilainen vaaleus viehättää

Mukaan maalipinnan lisäksi Jylänki kunnostaa löytöjään usein vetimin ja kankain. Hän saattaa lisäksi kalusteisiin myös puukonsteita tai ripustuskoristeita.

– Kevät ovat pääsääntö. Teen oman näköistä jilteä. En tykkää hirveän krusunaisia, vaan enemmän symmetrisiä kalusteita. Kustavilainen tyyli on minun juttuni, Jylänki mainitsee viitaten klassiseen ruotsalaiseen sisustustyyliin, jonka peruspiirteitä ovat jämä suoraviivaiset ja vaaleapintaiset huonekalut.

Jylänki kertoo parhaimmuus kunnostuskonstinaa pillevin sehoissa maalipöytätoineissa. Aineen laatu vaatii kärsivällisyyttä ja aikaa, mutta se on kunnostajankokemisen mukaan parempi keino kuin arvannustomalla kuumalla lasipuhallimella taitella.

– Maalipöytätoineella ei saa puupintaa palamaan, kusen kuumalla lasipuhallimella, jolla pinnan saa helposti pilalle, Jylänki lisää.

Hänelle on tärkeää, että huonekalun henki säilyy, eläit sitä

Minna Jylänki on kunnostanut vanhan kaapin uusimmalla pinnalla ja vetimet. Suurelle kaapille ei löytynyt kotos enää tilaa ja se odottaa uutta omistajaa Jylänkin sisustustilkkäessä.

Kuva Hanna Vierumäki

Lahes kaikki Jylänkin kunnostamat kalusteet noudattavat vaaleaa, kustavilista tyyliä. Kuva Esli Jylänki

Vanhan tuolin ilme muuttui valkoisella maalilla ja kankailla.

ylikunnosta esimerkiksi liian pukeilla maalikerokeilla. Hänen maanin kunnostuksessa on kiitävällä, pukeilla maalilla muovimaisen näköiseksi muuttuneet kalusteet.

– Minulla on tapana kalustaa kalusteiden pintoja vielä ensimmäistä kertaa käsitellä. Kallatun pintaa sellaisista koodista, joista se kalustuu huonostaanin, Jylänki paljastaa.

Hän myöntää syyllytyneen alitreenin maalimokoin ollen-nam kunnostajana vielä aloittelija. Sivustulehdit nähdyt kunnostavat värit eivät olekaan sopineet omaan kotiin.

– Joskus on tullut maalattua joku huonekalan sen väriseksi, ettei se alustepintakään ole tar-

nami oikeasta tällä, Jylänki sanoo läsnä sydämeillä.

Hänen mielestään pienit värsioikälmyksiä ei kannata pelätä. Hän yllyttää innokkaista kokeilemaan taitojaan kunnostuksen parissa rohkeasti. Jo pelkillä värinmuutoksella vanhoista ruumihäkeistä saa maokattua kodin kiikkaimpia krunoja. Jylänki muistuttaa, että arvokkaita kalusteita jättää kuitenkin ammattilainen omanin käsien.

– Muita huonekaluja tällainen tavallinen kotitöiden voi tehdä itse, hän suosituttaa rauzaan.

Jutun kirjoittaja, yleiskokelaan Hanna Vierumäki, opiskelee viestintää Kem-Torin ammattikorkeakoulussa. Hänen opintotyönsä tarkastelee, kuka voittaa tekemistä aikansa kättälevä arvomaaliharjoittelijaksi naitakijosta kinnostavasti. Julkaissenne seija tuottomaa varten kojoittama jutussa viikoittain keskiviikkoihin. Opmahyötöjään linjyy haastattelutuoksin, jossa selvittää kunnostusvaiko mauset arkkiteista ja mitkä ovat kinnostavista herättäviä. Jos haluat osallistua tuoksinen kokoon, lähetä sähköpostia osoitteeseen hanna.vierumaki@kallajokilaakso-lehti.fi.

Vesuri sopii naisenkin käteen

Hanna Vierumäki
Kalajoki

Vuosituhanen alussa **Maire Perander** lähti perkaamaan oja isänsä avuksi tämän metsiin Kalajoen Tyngänkylälle. Siinä risuja ja oksia kannellessa Perander hoksasi, että metsähommat ovat yllättävän mukavaa puuhaa. Muutamia vuosia myöhemmin nuo samaiset maat siirtyivät hänen ja hänen siskonsa omistukseen.

–Se oli sellaista risukkoa ja pusikkoo. Sitä ajatteli vain, että mitä tälle pitäisi tehdä, Perander muistelee, kun kävi ensimmäisen kerran katsomassa omia maitaan.

Hän päätti ottaa selvää metsänhoidosta ja haki Keski-Pohjanmaan maaseutuopiston Kannuksen yksikköön metsänomistajille tarkoitettuun koulutukseen. Kaksi vuotta kestävä, teoriaa ja käytäntöä sisältävä koulutus on vuoden loppuun mennessä paketissa.

–Nyt tiedän, mitä metsälle ja puun kasvuille merkitsee, kun sitä raivataan. Tulee valoa ja tilaa kasvaa, Perander kertoo.

Hän kiittelee, että koulun opettaja kävi henkilökohtaisesti hänen metsässään näyttämässä, minkälaista tulosta siellä pitäisi syntyä.

–Kädestä pitäen opetettiin raivaussahan käyttöä, Perander mainitsee.

Toivelahjana moottorisaha

Ronskiin työhön jo lapsuudessaan esimerkiksi heinätöiden kautta tottunut Perander tykäsytty metsätöihin heti kättelyssä. Hänestä on palkitsevaa, kun työn jäljen näkee heti. Ulkotöiden parissa pääsee nauttimaan myös luonnosta linnunlaulunneen ja tuulen suhinoineen. Innostusta on ollut jakamassa oma mies, joka kylläkin aluksi pani hanttiin vaimonsa uudelle miehelle harrastukselle.

–Hän tykkäsi, ettei raivaus- tai moottorisaha sovi naisen käteen, Perander paljastaa.

Alkuperäroinnin jälkeen metsänhoidosta tuli pariskunnan yhteinen juttu veneilyn ja lintuharrastuksen lailla. Tälläkin uudella he tekevät yhdessä talven varalle puita, joita puulämmitteisessä talossa kuluukin klapitolkulla.

Perander on tyytyväinen, että kaupoista löytyy nykyään naisillekin sopivia metsurivarus-

teita, eikä hengareissa roiku ainoastaan ylisuuria miestenhaalareita. Työvälineetkin saa hänen mukaan säädettyä sopiviksi niin, että ne ovat turvallista käyttää.

Perander omistaa välttämättömien turvavälineiden ja kypärän lisäksi raivaussahan, jonka hän sai hartaiden toiveiden jälkeen lahjaksi.

–Nyt minulla on kirjoitettuna joulupukille kirje, että jos saisi kevyen moottorisahan. Sillä

karsinta ja katkominen olisi helpompaa, Perander kertoo pilke silmäkulmassa.

Kättilöstä metsuriksi

Pian eläkkeelle siirtyvä Perander on työskennellyt aiemmin hoitoalalla, niin kättilönä, sairaanhoitajana kuin opettajana-kin.

–Varmaan sairaalassa työskentelylläkin on ollut merkitystä, että on ollut rohkeutta lähteä tekemään jotain erilaista, kuten näitä metsähommia. Sairaalassa saattaa tulla vaikka minkälaista eteen, mutta ikinä en ole säikähtänyt mitään. Siellä on sillä tavalla karaistunut, hän pohtii.

Perander korostaa, ettei ole sellainen ihminen, joka varta vasten lähtisi tekemään jotain epätavallista. Hän sanoo olevansa tavallinen perusihminen, joka tekee myös perinteisiä, naisten töiksi miellettyjä asioita. Perander tekee muun muassa runsaasti käsitöitä.

–Aina pitää olla jotain näprättävää. Myös pihatyöt ovat rakas harrastus. Metsätöitäkin teen ihan omaksi iloksi. Tulee tehtyä muutakin kuin vain siivottua ja leivottua, hän nauraa.

Jutun kirjoittaja, ylivieskalainen Hanna Vierumäki, opiskelee viestintää Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Hänen opinnäytetyönsä tarkastelee, kuinka toimittaa teknistä aihetta käsittelevä sanomalehtiartikkeli naislukijoita kiinnostavasti. Julkaisemme neljä tutkimusta varten kirjoitettua juttua viikoittain keskiviikkoisin. Opinnäytetyöhön liittyy haastattelututkimus, jossa selvitetään kiinnostuivatko naiset artikkelista ja mitkä asiat kiinnostusta herättivät. Jos haluat osallistua tutkimuksen tekoon, lähetä sähköpostia osoitteeseen hanna.vierumaki@kalajokilaakso.fi.

Lahjaksi saatu raivaussaha on ollut Maire Peranderilla kovassa käytössä.

–Nyt minulla on kirjoitettuna joulupukille kirje, että jos saisi kevyen moottorisahan, Perander mainitsee pilke silmäkulmassa. Kuva Hanna Vierumäki

Sallinen ei valmistu työttömäksi

Hanna Vierumäki
Kalajoki

Vielä reilut kaksi vuotta sitten **Hanne-Mari Sallinen** työhön kuului ruutata majoneesia hamurilaiden väliin ja tarkistaa asiakkaiden pitkävetokuponkeja. Rekkakuskien mahdollisia veikkauksia enemmän silloista yliveskalaista jännitti, lohkeaisiko hänelle opiskelupaikka tulevana syksynä.

Sallisen suunnitelmassa oli vaihtaa kassakoneen näpyttely työhaalareihin, sillä hän toivoi pääsyä maanmittausopintojen pariin. Hänestä ei pitänyt aiemmin pieleen menneiden tuotantotalouden opintojen jälkeen enää tulla insinööriä, mutta isältä tuttu maanmittausala alkoi houkutella.

Kaksi viikkoa ennen kuin Rovaniemen ammattikorkeakoulusta saapui myönteinen päätös opiskelupaikasta, Sallinen tapasi nykyisen avomiehensä. Siitä alkoi sinnikas matkustelu Rovaniemen ja miehen asuinpaikan, Kalajoen, välillä.

– Sitä väliä on reissattu aina, kun vain on ollut mahdollista, Sallinen kertoo.

Hän on suorittanut opintojaan pikavauhdilla. Entinen Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija sai hyväksiluetua useita peruskursseja aiemmilla opinnoillaan, mistä on ollut suuri apu. Maanmittaustekniikan insinöörin paperit ovat neljää kesken-eräistä kurssia ja opinnäytetyötä vaille taskussa. Rovaniemellä Sallinen ei enää tarvitse juuri näyttöä ja virallinen kalajoki-

nen hänestä tuli jo huhtikuussa.

– Opinnäytetyönkin olen jo aloittanut. Teen sitä Kalajoen kaupungilla maakauppoihin liittyen, hän paljastaa.

Ei pelkkää pelloilla möyrimistä

Yleinen käsitys on, että maanmittajat kulkevat keppi kädessä pitkin pellon laitaa päivät pitkät. Sallinen kumooa moiset väitteet ensikäitelystä.

– Tämä on yllättävän monipuolinen ala. Voi tehdä mittaus-

kiinteistövälitystä, hän listaa työmahdollisuuksia.

Keväällä valmistumiseen tähtäävää Sallista ei hirvittä koko maailmaa ryöpyttävän talousahdingon lannistama työllistymistilanne. Hän ei usko tilanteen vaikuttavan maanmittausalaan. Yksi syy tähän on se, ettei alan ammattilaisia valmistu pitkin Suomea kuin sienä sateella monien muiden insinöörien tapaan. Maanmittausta voi opiskella Rovaniemen lisäksi ainoastaan Espoossa ja ruotsin kielellä Vaasassa.

Lähes kaikkien luokkakaveri-

viettä kesät oman alan töiden parissa. Kaksi edeltävää viikkoakin hän on möyrynyt Kalajoen maastoissa kaupungin työllistämänä.

Välillä työtötelään

Sallinen on ollut tyytyväinen, ettei ole joutunut kohtaamaan ennakkoluuloja naisinsinööriä kohtaan juuri ollenkaan.

– Joskus, kun on kulkenut yksin työhommista, niin on saatettu katsoa vähän siihen malliin, että jaaha, sieltä tulee oikein *naismittaaja*, hän mainitsee naureskellen

ja lisää suhtautuvansa vastaaviin heittoihin huumorilla.

– Koulussa tulee välillä sellaista työtötelä, mutta paljon vähemmän kuin Ylivieskan tekussa. Siellä oli opettajina paljon vanhempia miehiä, niin se oli vähän sellaista, Sallinen muistelee.

Hän kertoo, että aiemmassa opinahjossa oli paljon muitakin huonoja puolia. Sallisen mukaan opettajat hehkuttivat alojen monipuolisia työmarkkinoita, mutta heillä ei ollut antaa yhtään konkreettista esimerkkiä, minkälaista työtä esimerkiksi tuotantotalouden insinööri olisi voinut valmistuttuaan tehdä.

Maanmittaustekniikan opintoihin Sallinen on sen sijaan ollut erittäin tyytyväinen. Vaikka kyseessä onkin tekninen ala, kurssit ovat sisältäneet paljon muutakin kuin numeroita ja tilastoja.

– Kertaakaan ei ole tarvinnut katua, että lähdin alalle, hän sanoo varmalla mielellä.

Jutun kirjoittaja, yliveskäläinen Hanna Vierumäki, opiskelee viestintää Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Hänen opinnäytetyönsä tarkastelee, kuinka toimittaa teknistä aihetta käsittelevä sanomalehtiartikkeli naislukijoita kiinnostavasti. Julkaisemme neljää tutkimusta varten kirjoitettua juttua viikoittain keskiviikkoisin. Opinnäytetyöhön liittyy haastattelututkimus, jossa selvitetään kiinnostuivatko naiset artikkeleista ja mitkä asiat kiinnostusta herättivät. Jos haluat osallistua tutkimuksen tekoon, lähetä sähköpostia osoitteeseen hanna.vierumaki@kalajokilaakso.fi.

Hanne-Mari Sallinen ei ole katunut kertaakaan, että lähti reilut kaksi vuotta sitten opiskelemaan maanmittaustekniikan insinööriksi. Hän nimeää ammatin parhaaksi puoleksi sen monipuolisuuden. Sallinen arvostaa myös sitä, ettei tarvitse istua koko ajan toimistossa tietokoneen äärellä. Kuva Hanna Vierumäki

Naiseus onkin automyyjän valttikortti

Hanna Vierumäki
Ylivieska

Ylivieskalainen **Katja Kulmala** yllätti tuttavansa ryhtymällä automyyjäksi, vaikkei tiennyt autoista tuon taivaallista. Kukaan ei kuitenkaan epäillyt, etteikö ulospäin suuntautunut Kulmala onnistuisi valloittamaan miehistä alaa omakseen.

Asiakaspalveluala oli hänelle jo ennestään tuttu korujen ja huonekalujen myynnin merkeissä, mutta loikkaus automaailmaan toi haasteita.

–Jos rehellisesti sanotaan, niin ei minulla ollut minkäänlaista aiempaa kiinnostusta autoja kohtaan. Ihan pystymetsästä lähdin. Tietotaitoa on karttunut sitten työn kautta, hän kertoo.

–Autoista on tullut osa jokapäiväistä elämää. Nyt voin osallistua miesten kahvipöytäkeskusteluihinkin ihan täysivaltaisena jäsenenä. Autoliike Viescarin automyyjänä toimiva Kulmala lisää naurahahtaen.

Hän kiittelee työkavereitaan korvaamattomasta tuesta. Auttavia käsiä löytyy aina, jos omat tekniset tiedot eivät satu riittämään.

Turvallisuus korvaa hevosvoimat

Kulmala kertoo kohdanneensa naisautomyyjään kohdistuvia ennakkoluuloja asiakkaiden taholta vähemmän kuin aluksi pelkäsi. Hän muistaa vain yh-

Naisasiakkaat kiinnittävät autossa huomiota ulkonäköön, mutta myös turvallisuuteen ja pikakulutuksellisuuteen, Viescarin automyyjä Katja Kulmala tietää ja vinkkaa, että musta ja valkoinen ovat autojen trendivärejä juuri nyt. Kuva Hanna Vierumäki

den tapauksen, kun vanhempi mieshenkilö on vaatinut saada asioida nimenomaan miesmyyjän kanssa.

–Kyllähän naismyyjä herättää välillä ihmetystä, mutta negatiivisessa mielessä ei ole kukaan tainnut kertaakaan tulla sanoamaan mitään, Kulmala muistelee.

Naiseudesta vaikuttaa olevan enemmän hyötyä kuin haittaa automyyjäntyössä. Kulmala tietää naisasiakkaiden ostavan autonsa mieluummin juuri nais-

myyjältä.

–Meille tulee naisostajia pidemmänkin matkan kautta ihan vain siksi, että täällä on nainen myyjänä. Luottamus syntyy helpommin kahden naisen välille, hän kertoo.

Kulmala arvioi, että hänen tapansa lähestyä asiakkaita nimenomaan heidän tarpeidensa kautta, on myös hänen vahvuutensa.

–Miehet saattavat alkaa puhua heti hevosvoimista, hän mainitsee pilke silmäkulmassa.

Naiset ostavat, miehet katselevat

Kulmala on osunut kultasuoneen löytäessään yhteisen sävelen naisasiakkaiden kanssa, sillä he eivät pyöri autokaupoissa huvikseen.

–Jos ovesta astuu nainen, niin tietää, että hän on satavarmasti ostamassa autoa. Naiset lähtevät tarpeesta liikkeelle, kun taas miehet ovat monesti vain katsellessa. Molemmat ovat kuitenkin yhtä kovia tin-

kaamaan, Kulmala nauraa.

Hän nauttii työssään juuri asiakaspalvelusta. Hän uskoo, että autokaupassa myyjän ja ostajan välille kehkeytyy erityisen läheiset kontaktit.

–Auto on kuitenkin perheelle yleensä se toiseksi suurin ostos heti asunon jälkeen. Huonon taloudellisen tilanteen takia ihmiset ovat entistä harkitsevampia isoja ostoksia tehdessään, Kulmala huomauttaa.

Vaikka autokauppa on selvästi hiljentynyt viimeaikoina, Kulmala ei kannu huolta huomisesta.

–Autoja tarvitaan aina ja ainakin näillä lakeuksilla se on melkein pakko olla, hän pohtii.

Jutun kirjoittaja, ylivieskalainen Hanna Vierumäki, opiskelee viestintää Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Hänen opinnäytetyönsä tarkastelee, kuinka toimittaa teknistä aihetta käsittelevä sanomalehtiartikkeli naislukijoita kiinnostavasti.

Julkaisemme neljä tutkimusta varten kirjoitettua juttua viikoittain keskiviikkoisin. Opinnäytetyöhön liittyy haastattelututkimus, jossa selvitetään kiinnostuivatko naiset artikkelista ja mistä asiat kiinnostusta herättivät.

Jos haluat osallistua tutkimuksen tekoon, lähetä sähköpostia osoitteeseen hanna.vierumaki@kalajokilaakso.fi.